Bataaxal bi Yàlla may Pool,
mu bind ko

WAA ROOM

1 [1]Man Pool, jaamub *Kirist Yeesu, maa leen di bind bataaxal
bii. Yàlla woo na ma, ma nekk ndawam, sas ma liggéeyu
xamle xibaaru jàmmam bi. [2]Xibaaru jàmm boobu, Yàlla dige
woon na ko bu yàgg, jaarale ko ciy yonentam, ñu def ko ci
Mbind mu sell mi, [3-4]di xamle mbirum *Doomam, Yeesu Kirist
sunu Boroom. Lu jëm ci meloom ci àddina, ci askanu *Daawuda
la jóge, waaye lu jëm ci xelam mu sell, *Doomu Yàlla la ; ndaxte
ndekkiteem nekk na firnde ju ràññiku, ne moom la. [5]Te moom
Kirist tàbbal na nu ci yiwu Yàlla, def nu ay ndawam, yónni nu
ci biir xeeti àddina sépp, ngir ñu gëm ko te jébbalu, ba màggal
turam. [6]Te ci ngeen bokk, yéen ñi Yàlla woo, ngeen nekk ci
Kirist.
[7]Yéen ñi dëkk Room ñépp, yéen ñi Yàlla bëgg te woo leen,
ngeen nekk gaayam yu sell, na leen Yàlla sunu Baay ak Boroom
bi Yeesu Kirist may yiw ak jàmm.

Pool sant na Yàlla

[8]Kon nag li may jëkka wax mooy lii : sant naa Yàlla sama
Boroom, jaarale ko ci Yeesu *Kirist, ngir yéen ñépp, ndaxte seen
ngëm siiw na ci àddina sépp. [9]Bët bu set maa ngi leen di boole
ci samay ñaan. Yàlla seede na li may wax, Yàlla mi may jaamu
ci sama xel, ci xamle xibaaru jàmm bu Doomam. [10]Te li ma koy
faral di ñaan mooy lii : bu soobee Yàlla, na ma ubbil bunt, ba
ma mana ñëw ci yéen.
[11]Ndaxte bëgg naa leena gis lool, ba indil leen barke bu jóge
ci *Xel mu Sell mi, ndax seen ngëm gëna dëgër. [12]Maanaam ma
nekk ci seen biir, te nu dimbaleente ci sunu ngëm, ndax man
itam ma gëna am doole.
[13]Bokk yi, damaa bëgg ngeen xam ne xalaat naa leena seetsi
ay yooni yoon, ngir meññ njariñ ci yéen, ni ma ko defe ci
yeneen xeet yi, waaye ay téq-téq ñoo ma téye ba léegi. [14]Am

naa warugar sama diggante ak ñépp, muy ñi jàng ni Gereg yi, muy ñi jàngul ni Baarbaar yi, ñi bare xam-xam ak ñi barewul xam-xam. 15 Li aju ci man nag, jekk naa ngir ñëw, xamal leen xibaaru jàmm bi, yéen it waa *Room.

Dooley xibaaru jàmm bi

16 Ndaxte awma benn werante ci xibaaru jàmm bi may waare, ndax mbirum Yàlla la, mu làmboo dooleem, ngir musal képp ku ko gëm, muy Yawut ci bu jëkk mbaa ki dul Yawut.
17 Ndaxte xibaar bii day wone, ni nit mana jube ci kanam Yàlla, sukkandikoo ci ngëm rekk, tàmbali ci ngëm, yem ci ngëm. Moo tax Mbind mi wax ne : « Ku jub ci kaw ngëm, dinga dund. »

Nit ñépp tooñ nañu Yàlla

18 Merum Yàllaa ngi feeñe asamaan, wàcc ci nit ñi, ndax seen weddi Yàlla gépp ak seen jubadi gépp, ñoom ñi suul dëgg, di topp lu jubadi. 19 Ndax li nit mana xam ci Yàlla, leer na ci seen xel, ndax Yàlla won na léen ko. 20 Ndaxte ba àddina sosoo ba tey, mbiri Yàlla yu nëbbu ya, maanaam dooleem ju sax ja, ak meloom wu kawe wa, feeñ nañu bu leer, te bir ñépp ci yi mu sàkk, ba tax bunti lay yépp tëj nañu.
21 Ndaxte bi ñu xamee Yàlla, taxul ñu màggal ko ni mu ware, mbaa ñu sant ko. Waaye ñu daldi réer ci seen biiri xalaat yu mujjul fenn, ba tax seen xol gumba, ba lëndëm këruus. 22 Ñu teg seen bopp ni boroomi xel, fekk ñu ñàkk xel lañu woon. 23 Toxal nañu ndamu Yàlla Aji Sax ji, wuutal fa nataali nit ku dul sax, moom ak ay picc, ay rabi àll mbaa yuy raam.
24 Moo tax Yàlla bërgël na léen ci seeni bëgg-bëgg, ñu sóobu ciy ñaawteef, di jëflante lu gàccelu ci seeni cér. 25 Toxal nañu dëggu Yàlla, tëral fen, di màggal ak a jaamu mbindeef, ba faaleetuñu sax Aji Bind, ji yelloo cant ba fàww. Amiin.
26 Loolu moo tax nag Yàlla bërgël na léen ci seeni bëgg-bëgg yu ruslu. Seeni jigéen sax dëddu nañu li jekk, sóobu ci lu jekkadi, ñoom ak seeni moroom. 27 Noonu it góor ñi bàyyi nañu li jekk ci seeni cér, maanaam ànd ak jigéen, bay am ay bëgg-bëgg yu tar ci ànd ak seeni moroom. Góor di defante ak góor li warul, ñu di jot seen peyu réer ci seeni yaram.
28 Gannaaw xam Yàlla soxalu léen, Yàlla it bërgël na léen ci seen xel mu bon moomu, ñu sax ci jëf yu jekkadi. 29 Seen xol fees na ak lu jubadi, lu bon, bëgge ak coxor ; duñu xalaat lu dul

kiñaan, bóome, xuloo, njublaŋ ak ñaaw njort ; dañuy jëw, 30 di
yàq der, di ñu bañ Yàlla te ñàkk sutura, di réy-réylu ak a kañu ;
ay jàmbaar lañu ci fexe lu bon, di bañ seeni waajur. 31 Amuñu
xel, amuñu kóllëre, amuñu cofeel, amuñu yërmande. 32 Xam
nañu ne ñiy jëfe loolu, Yàlla daganal na seen dee, waaye teewul
ñu di ko def, boole ko ak di farle ñi ci sax.

Àtteb Yàlla

2 1 Kon nag képp ku mu mana doon, yaw miy àtte sa moroom
ak ñaaw njort, amuloo aw lay, ndaxte àtte sa moroom, daan
sa bopp la ; yaa ngi koy àtte ndax ay jëfam, fekk yaw itam noonu
ngay jëfe. 2 Xam nanu ne ñiy jëfe noonu, Yàlla dina léen àtte,
te àtteem jub na. 3 Yaw nag miy àtte ñiy def loolu, te di ko def,
ndax defe nga ne dinga rëcc ci àtteb Yàlla ? 4 Ndax dangaa xeeb
mbaaxu Yàlla, mi yéexa mer te di la muñal ? Xanaa xamuloo
ne Yàllaa ngi lay won baaxaayam, ngir nga réccu say bàkkaar ?
5 Waaye ndegam dëgër nga bopp te bëgguloo réccu, yaa ngi
dajale merum Yàlla ci sa bopp. Ndaxte Yàlla sàkk na bés bu muy
wone àtteem bu jub bi te meram wàcc ci ñi bon ; 6 bés booba
dina delloo ku nekk ay jëfam. 7 Ñiy góor-góorlu ciy def lu baax,
bëgg Yàlla boole léen ca ndamam te sédde léen ngërëm ak dund
gu sax, dina léen tàbbal ci dund gu dul jeex. 8 Waaye ñi dëgër
bopp, ba tanqamlu dëgg, di topp lu jubadi, seen pey mooy dooni
merum Yàlla ak toroxte. 9 Ki doon def lu bon, peyam mooy tiis
ak metit wu tar, muy Yawut ci bu jëkk, mbaa ki dul Yawut.
10 Waaye ki doon def lu baax, añam mooy bokk ci ndamu Yàlla,
am ngërëm ak jàmm, muy Yawut ci bu jëkk, mbaa ki dul Yawut.
11 Ndaxte ñépp a yem fa kanam Yàlla.
12 Képp ku doon bàkkaar nag te nekkuloo woon ci yoonu
*Musaa, Yàlla dina la àtte ci lu dul yoonu Musaa, nga doora
sànku. Te képp ku doon bàkkaar te nga nekkoon ci yoonu Musaa,
Yàlla dina la àtte ci yoon woowu. 13 Kon déglu yoonu Musaa
rekk doyul ; du loolu mooy tax nit jub ci kanam Yàlla ; kiy
sàmm yoon wi, moom la Yàlla di àtte ni ku jub. 14 Ndax ñi dul
Yawut te nekkuñu ci yoonu Musaa, ñu ngiy def li yoon woowu
tëral, ndaxte Yàlla def na ko ci nit. Te wonee nañu noonu ne
man nañoo ràññee lu baax ak lu bon, su ñu nekkul sax ci yoonu
Musaa, 15 di wone it ne Yàlla bind na ci seen xol jëf yi yoonu
Musaa santaane. Seen xel it seede na ne noonu la, fekk seeni
xalaat ñoo léen di tuumaal, mbaa ñu léen di jéggal. 16 Ndax bés

dina ñëw, bu xalaat yu làqu yi di feeñ, te Yàlla àtte nit ñi jaarale
ko ci Yeesu *Kirist. Xibaaru jàmm, bi may waare, moo ko wax.

Yoonu Musaa ak njariñam

17 Maa ngi ñëw nag ci yaw mi ne Yawut nga ; yaa ngi
sukkandiku ci yoonu *Musaa ak di damu ci Yàlla. 18 Xam nga
coobareem, ndaxte jàng nga ci yoonu Musaa, ba fonk yëf yi gëna
baax. 19 Yaa ngi teg sa bopp wommatkatu gumba yi ak leeru ñi
nekk cig lëndëm. 20 Yaa di jànglekatu ñi jàngul ak xamlekatu
ñi xamul, ndaxte xalaat nga ne Yàlla jagleel na leen ci yoonu
Musaa bépp xam-xam ak gépp dëgg. 21 Kon nag yaw miy jàngal
say moroom, xanaa doo jàngal sa bopp ? Yaw miy waare di tere
sàcc, mbaa doo sàcc yaw itam ? Yaw miy tere njaaloo, mbaa doo
njaaloo ? 22 Yaw miy araamal xërëm yi, mbaa doo sàcc li nekk ci
seeni xàmb ? 23 Yaw miy damoo yoonu Musaa, mbaa doo ko moy,
ba indi gàcce ci turu Yàlla ? 24 Moo tax Mbind mi ne : « Yéena
tax ñi nekkul Yawut di suufeel turu Yàlla. »

Xaraf ak njariñam

25 Bëggoon naa ngeen xam ne xaraf am na njariñ, boo ca
boolee sàmm yoon. Waaye boo ko ca boolewul, sa xaraf amatul
njariñ. 26 Te itam ku xaraful, tey def jëf yu jub yi yoonu *Musaa
santaane, ndax Yàlla du ko teg ni ku xaraf ? 27 Ku dul Yawut
te xaraful waaye di sàmm yoon wi, kooku dina la mana àtte,
yaw Yawut bi. Ndaxte li ngay xam xam yoonu Musaa ci Mbind
mi te xaraf, terewul nga koy moy. 28 Juddu nekk Yawut taxul
sag Yawut dëggu, te xaraf ci saw yaram taxul sa xaraf wóor.
29 Waaye Yawut dëgg, ci xol lay nekk. Te xaraf dëgg itam, ci xol
lay nekk. Du ngistal, lu dëggu la. Te képp ku mel noonu, dees
na la gërëm, waxuma la nit ñi, waaye Yàlla ci boppam.

Li Yàlla jagleel Yawut yi

3 1 Yawut bi nag, ci lan la rawe ku dul Yawut ? Te xaraf lu
muy njariñ? 2 Raw na ko fu nekk. Ci bu jëkk Yawut yi la
Yàlla dénk waxam. 3 Bu fekkee ne am na ci ñoom ñu ñàkk
kóllëre, ndax loolu man na fanq kóllëreg Yàlla ? 4 Mukk ! Su
ñépp nekkoon ay naaféq, du tere Yàlla nekk dëgg. Moom la
Mbind mi wax ci Yàlla ne :

« Loo wax, ñépp ànd ci,
te ku layoo ak yaw, nga yey ko. »

5 Su fekkee nag njubadig nit dina feeñal njubteg Yàlla, lu ciy
seen xalaat ? Wax ji may bëgga wax nag léegi, waxi nit rekk
la, maanaam : ndax kon Yàlla àttewul yoon ci li muy daan ku
jubadi ? 6 Mukk ! Ndax su Yàlla jubadi woon, naka lay àttee
àddina si ? 7 Waaye nag xanaa dina am ku tontu ci loolu ne :
« Su fekkee sama ñàkk kóllëre gën na yékkati kóllëreg Yàlla, di
yokk it ndamam, lu tax kon Yàlla di ma teg ba tey bàkkaarkat,
ba di ma àtte ? » 8 Lu tax manunoo wax ne : « Nanu def lu bon,
ngir lu baax génn ca ? » Am na sax ñu nuy tuumaal, di wax ne
noonu lanuy waaree. Waaye ñiy wax loolu, ndaan gi ñu yelloo
dina léen dal.

Ku jub amul

9 Kon nag lu nu ci wara wax ? Nun Yawut yi, ndax noo gën
ñi ci des ? Mukk ! Ndaxte wone nanu ne, nit ñépp ñu ngi ci
notaangeg bàkkaar, muy Yawut yi mbaa Gereg yi. 10 Moom la
Mbind mi wax ne :

« Ku jub amul, du kenn sax.
11 Amul kenn ku xam yëfi Yàlla,
mbaa kenn ku koy wut.
12 Ñépp jeng nañu,
ba kenn amalatul Yàlla njariñ.
Kenn du def lu baax, du kenn sax !
13 Seen put a ngi xasaw ni méddum ñetti fan,
seen làmmiñ làggi ci njublaŋ,
te seeni kàddu aay ni daŋaru ñàngóor.
14 Duñu génne ci seen gémmiñ lu dul ay móolu ak i xas.
15 Ñu sawar lañu ci rey nit.
16 Fu ñu jaar, foofa yàqu ak musiba.
17 Xamuñu yoonu jàmm,
18 te ragal Yàlla sore na seen xol. »

19 Xam nanu nag ne lépp lu yoonu *Musaa wax, wax na ko ñi
nekk ci yoon woowu, ngir gémmiñ yépp ne miig, te waa àddina
sépp jaar ci àtteb Yàlla. 20 Ndaxte sàmm yoon wi taxul kenn jub
ci kanam Yàlla ; solob ndigal yi daal mooy wone bàkkaar.

Bunt bi Yàlla ubbi, ngir musal nit ñi

21 Waaye léegi nag Yàlla feeñal na, ni nit mana jube ci
kanamam, ci lu séqul ak yoonu *Musaa dara. Waaye ba tey
yoonu Musaa ak waxi yonent yi seedeel nañu ko. 22 Jub ci

kanam Yàlla, gëm Yeesu *Kirist rekk a koy maye, te képp ku ko
gëm bokk nga ci. Ndaxte ñépp a yem fa kanam Yàlla. 23 Ñépp
a bàkkaar, ba joteetuñu ndamu Yàlla. 24 Waaye gannaaw Kirist
Yeesu dee na ngir *jot léen, Yàlla ciw yiwam man na léena àtte
ni ñu jub ci dara. 25 Wàcce na Kirist, mu nekk sarax ngir Yàlla
baal nu sunuy bàkkaar, jaar ci deretam ji ñu tuur ; te ngëm rekk
moo nu ciy boole. Noonu Yàlla firndeel na ne ku jub la, doonte
sax dafa muñaloon ñi jiitu jamonoy Kirist, ba jéggal léen seeni
bàkkaar. 26 Kon ci jamono jii nu ne, Yàlla wone na bu leer ne
ku jub la, di àtte ni ku jub képp ku gëm Yeesu, te ba tey dëkk
ci njubteem.
27 Kan a mana bàkku nag ci kanam Yàlla ? Kenn ! Lu ko waral
nag ? Xanaa sàmm yoon ? Déedéet ! Ngëm rekk. 28 Ndaxte
danoo dëggal ne ngëm rekk a tax Yàlla di àtte nit ni ku jub,
waaye du sàmm yoon. 29 Walla ndax nag Yawut yi rekk la fi
nekkal ? Ndax nekkalu fi it ñu dul Yawut ? Ahakay ! 30 Gannaaw
Yàlla kenn la, ñépp la fi nekkal. Ñi xaraf dina léen àtte ni ñu
jub ndax seen ngëm, ñi xaraful it dina léen àtte ni ñu jub ndax
seen ngëm. 31 Xanaa kon ngëm day fanq yoonu Musaa ? Mukk !
Da koy gëna dëgëral sax.

Ni Ibraayma gëme Yàlla

4 1 Sunu maam *Ibraayma, mi nu soqikoo ; nu mbiram tëdde ?
2 Bu fekkoonte ne Ibraayma, ci kaw i jëfam la ko Yàlla àttee
ni ku jub, kon am na lu mu ci mana damoo. Waaye demewul
noonu ci kanam Yàlla. 3 Lan la Mbind mi wax ci loolu ? Nee
na : « Ibraayma gëm na Yàlla, te Yàlla jàppe ngëmam ni njub. »
4 Képp kuy liggéey dina jot peyam ; te pey googu du ag may,
ñaqam la. 5 Waaye Yàlla dina àtte jub sax ki ko weddi woon ;
kon ku wéeruwul ciy jëfam, waaye mu gëm rekk, Yàlla dina
jàppe ngëmam ni njub. 6 Noonu la *Daawuda birale barkeelug
nit ki Yàlla jagleel njub, fekk ay jëfam taxul. 7 Mu ne :

« Ñi ñu baal seen jàdd yoon,
te seeni bàkkaar far ci kanam Yàlla,
ñu barkeel lañu.
8 Ki Boroom bi sëful ay bàkkaaram,
kooka ku barkeel la. »

9 Kon nag barkeel googu, ndax ñi xaraf rekk ñoo ko yeyoo ?
Ndax ñi xaraful it bokkuñu ci ? Ahakay ! Ndaxte wax nanu ne,
Yàlla jàppe na ngëmu Ibraayma ni njub. 10 Kañ la ko jagleel

njub nag ? Ndax lu jiitu xarafam la woon, am gannaaw ga ? Lu
ko jiitu la woon. 11 Ndaxte Ibraayma gëm na, te Yàlla jàppe na
ngëmam ni njub, fekk booba xarafagul. Te xarafal gi, màndarga
la woon ci yaramam, di firndeel ne ku jub la woon. Noonu la
Ibraayma mana nekke baayu ñépp ñi gëm, ba Yàlla man léena
àtte ni ñu jub, te xarafuñu sax. 12 Noonu itam la Ibraayma mana
nekke baayu ñi xaraf, bu fekkee yemuñu rekk ci xaraf, waaye
ñu am ngëm, ga Ibraayma sunu maam amoon lu jiitu xarafam.

Ibraayma gëmoon na la ko Yàlla digoon

13 Ndaxte Yàlla dafa digoon *Ibraayma ak ñi naroona soqikoo
ci moom, ne dinañu moom àddina si. Te dige boobu jógewul ci
yoonu *Musaa, waaye dafa jóge ci njub, gi Ibraayma amoon ci
kanam Yàlla ci kaw ngëmam. 14 Ndaxte su fekkee ne ñi nekk ci
yoonu Musaa rekk ñooy moom àddina, kon ngëm amatul njariñ,
te digeb Yàlla toxu na. 15 Yoonu Musaa daal du def lu dul wàcce
merum Yàlla ci sunu bopp ; ndax fu yoon amul, jàdd yoon du
fa mana am.
16 Kon nag loolu Yàlla dige, ngëm rekk a koy indi, ngir mu
sukkandikoo yiwu Yàlla rekk. Noonu la dige bi wóore ci ñi
soqikoo ci Ibraayma ñépp, du ci ñi nekk ci yoonu Musaa rekk,
waaye itam ñi gëm ni Ibraayma gëme woon. Kon Ibraayma
mooy sunu baay, nun ñépp. 17 Moom la Yàlla dogal, wax ko
ci Mbind mi ne : « Def naa la baayu xeet yu bare. » Ndaxte
Ibraayma gëmoon na Yàlla, miy dekkal ñi dee, tey wax ci lu
amagul, mel ni dafa am.
18 Ibraayma dafa jàppoon ci ngëmam, di yaakaar, fekk bunti
yaakaar yépp tëju. Moo tax mu nekk baayu xeet yu bare, ni ko
Mbind mi waxe ne : « Noonu la sa askan di meli. » 19 Mu xool
yaramam, xam ne dee rekk a ko dese, ndax mi ngi tollu woon
ci lu mat téeméeri at, waaye ba tey ngëmam wàññikuwul. Mu
xam it ne, Saarata manatula ëmb. 20 Waaye loolu taxul ngëmadi
jàpp ko, ba muy werante ci waxu Yàlla ; ngëmam sax di gëna
dëgër, mu daldi sant Yàlla, 21 mu wóor ko ne loolu ko Yàlla dig,
Yàlla man na koo def. 22 Moo tax « Yàlla jagleel na Ibraayma
njub. » 23 Waaye loolu lañu bind ne : « Yàlla jagleel na ko njub, »
du Ibraayma rekk a moom wax ji. 24 Nun itam ci wax jooju lanu
bokk, te Yàlla dina nu jagleel njub, nun ñi gëm Yàlla, mi dekkal
Yeesu sunu Boroom. 25 Ndaxte Yàlla jébbale na ko ngir sunuy
tooñ, dekkal ko ngir àtte nu jub.

Jàmm fa kanam Yàlla

5 1 Léegi nag, gannaaw Yàlla àtte na nu jub ci kaw ngëm,
nanu jàpp ci jàmm, ji nu am fa kanam Yàlla, jaarale ko
ci sunu Boroom Yeesu *Kirist. 2 Moo nu ubbil bunt ci Yàlla,
nu taxaw temm ci yiwam, jaar ci ngëm. Te it nu ngi bég ciy
négandiku, Yàlla boole nu ci ndamam. 3 Te du ci loolu rekk,
waaye bég nanu it ci sunuy nattu ; ndax xam nanu ne nattu
day feddali muñ; 4 te muñ mooy ndeyu jikko ju dëgër ; te jikko
ju dëgër day jur yaakaar. 5 Te yaakaar jooju du ay nax, ndax
mbëggeelu Yàllaa ngi baawaan ci sunu xol, jaarale ko ci *Xelam
mu Sell mi mu nu may.
6 Ndaxte bi nu amul jenn doole, booba la Kirist dee ngir nun,
fekk danoo weddi woon Yàlla. 7 Kuy nangoo deeyal nit ku jub,
yombula gis, waaye nag jombul am na ku nangoo deeyal ku
baax. 8 Waaye Yàlla firndeel na mbëggeelam ci nun, ci li Kirist
dee ngir nun, bi nu nekkee sax ay bàkkaarkat !
9 Gannaaw Kirist tuur na deretam nag, ngir Yàlla àtte nu jub,
rawatina ne dina nu musal ci merum Yàlla. 10 Nun ay bañaaley
Yàlla lanu woon, waaye Doomam dee na, ngir jubale nu ak
moom. Gannaaw léegi nag xariti Yàlla lanu, rawatina ne dinanu
mucc ndax dundug Doomam. 11 Te sax nu ngi bég ci Yàlla,
jaarale ko ci sunu Boroom Yeesu Kirist, mi nu jubale ak moom.

Dee ndax sunu bokk ci Aadama, dund ndax sunu bokk ci Kirist

12 Kon nag bàkkaar ci kenn nit la jaar, dugg ci àddina, indaale
fi dee, te dee daldi law ci nit ñépp, ndaxte ñépp a bàkkaar.
13 Bàkkaar kon nekkoon na ci àddina, bi Yàlla di laata wàcce
yoonu *Musaa. Waaye gannaaw yoonu Musaa tëddagul woon,
bàkkaar du woon jàdd yoon. 14 Teewul nag la dale ca Aadama
ba ca Musaa, dee a ngi fi woon ci àddina, di not ñépp, ak sax ñi
seen bàkkaar melul woon ni bosu Aadama, maanaam jàdd yoon.
Aadama moomu nag moo di takkandeeru *Kirist, mi waroona
ganesi àddina.
15 Waaye warunoo yemale tooñu Aadama ak mayu Yàlla.
Bàkkaaru kenn nit kooku tax na ñu bare dee ; waaye yiwu Yàlla
ak may, gi nu keneen nit ka Yeesu Kirist yéwénal, baawaan na ci
ñu bare, ba suul tooñ googu. 16 Te bàkkaaru Aadama niroowul
ak mayu Yàlla. Aadama bàkkaar na benn yoon, ba tax Yàlla

daan ko, daanaale ñépp ; waaye Yàlla jéggle na tooñ yu bare
ci dara, ba mu àtte ñu bare ni ñu jub. 17 Bàkkaaru kenn nit tax
na dee tàbbi àddina, yilif ñépp ni buur ; waaye jëfu keneen nit
ka, maanaam Yeesu Kirist, moo ko suul, ba tax ñu bare tàbbi ci
dund gu bees, falu ni ay buur ; xanaa ñi Yàlla boole ci yiwam
wu bare, te àtte léen jub ci dara fa kanamam.

18 Kon nag nu gàttal wax ji : jàddug kenn nit ka rekk moo
waral Yàlla daan ñépp ; noonu itam jëf ju jubu keneen nit
ka rekk moo ubbi bunt, ba ñépp mana jub ci kanam Yàlla te
am dund gu bees. 19 Aadama moomu dafa déggadil Yàlla, ba
yóbbaale ñu bare, ñu nekk i bàkkaarkat ; noonu itam Yeesu
Kirist dafa déggal Yàlla, yóbbaale ñu bare itam, ñu jub.

20 Yoonu Musaa daldi wàcc, ngir bàkkaar gëna bare ; waaye
fa bàkkaar bare, yiwu Yàlla gën faa bare. 21 Ba tax, ni bàkkaar
doon yilife ñépp ni buur, indaale dee, noonu itam la yiwu Yàlla
faloo ni buur, jóge ci njub, jëm ci dund gu dul jeex. Loolu lépp
darajay Yeesu Kirist sunu Boroom moo nu ko may.

Rëcc nanu ci dooley bàkkaar

6 1 Lu nu wara wax léegi nag ? Xanaa nu sax ci bàkkaar, ngir
yiwu Yàlla gëna bare ? 2 Mukk ! Nun ñi dee, ba rëcc ci
kàttanu bàkkaar, naka lanu manatee sax ci di ko def ? 3 Xanaa
dangeena xamul ne, képp ku ñu *sóob ci ndox, ngir wone ne
mu ngi bokk ci Yeesu *Kirist, ci deewu Yeesu la bokk. 4 Bi ñu
nu sóobee ci ndox moomu nag, day misaal ne dañu noo suul
ak Kirist, nu dee ni mu deeye woon ; ba tax nu dekki it, ni mu
dekkee woon ci dooley Yàlla Baay bi, te nu sóobu ci dund gu bees.

5 Kon nag gannaaw benn lanu ak Kirist, dee ni mu deeye
woon, kon dinanu nekk it benn ak moom, dekki ni mu dekkee
woon. 6 Ndegam xam nanu ne daajoon nañu Kirist ca bant ba,
xam nanu it ne jikko ju bon ji nu judduwaale, daajaale nañu ko
ak Kirist ca bant ba. Yàlla def na loolu, ngir nguuru bàkkaar, gi
nekkoon ci sunu yaram tas, nu rëcc ci dooleem. 7 Ndaxte ku dee,
bàkkaar manatul dara ci yaw.

8 Gannaaw nag dee nanu ak Kirist, gëm nanu ne dinanu dekki
it ni moom, 9 xam ne Kirist mi dekki dootul dee mukk, dee
manatul dara ci moom. 10 Dee na benn yoon, ba bàkkaar manul
ci moom dara ; mi ngi dund léegi, di ànd ak Yàlla ba fàww.

11 Ci noonu nag yéen itam tegleen seen bopp ni ñu dee ak
Kirist, ba rëcc ci dooley bàkkaar, di dund, ànd ak Yàlla ba fàww

ndax seen bokk ci Yeesu Kirist. 12 Buleen mayati bàkkaar nag,
mu yilif seeni yaram yu néew doole, bay topp ay bëgg-bëggam.
13 Buleen jébbalati seeni cér bàkkaar, mu def léen jumtukaayam
ngir jëfam yu jubadi ; waaye gannaaw rëcc ngeen ci dooley dee,
bay dundaat, jébbaluleen ci Yàlla te jébbal ko seeni cér, mu def
léen jumtukaayam ngir jëfam yu jub. 14 Ndaxte bàkkaar dootu
leen manal dara, yéen ñi génn ci yoonu *Musaa, dugg ci yiwu
Yàlla.

Jaami Yàlla ci yoonu njub

15 Lan lanu wara wax nag léegi ? Gannaaw génn nanu ci
yoonu Musaa, dugg ci yiwu Yàlla, ndax danoo wara sax ci def
bàkkaar ? Mukk ! 16 Ndax dangeena xamul ne koo jébbalu ci
moom te déggal ko, jaamam nga ? Naka noonu, mbaa ngeen
nekk jaami bàkkaar, mu jëme leen ci dee, mbaa ngeen déggal
Yàlla, mu sóob leen ci yoonu njub. 17 Waaye sant naa Yàlla ci
lii : yéen ñi doon jaami bàkkaar, bi ngeen déggee mboolem dëgg
gi, nangu ngeen ko ak seen xol bépp. 18 Ci noonu rëcc ngeen ci
notaangeg bàkkaar te jébbalu ci Yàlla, sóobu ci njub.
19 Xam naa ne seen xam-xam ci mbir mii sorewul, moo tax ma
yombal wax ji, awale ko ci baat yii. Ni ngeen jële woon seeni
cér, jébbal léen, ñu nekk jaami lu selladi ak lu bon, di gëna jur
lu bon, noonu itam léegi jébbal-leen seeni cér, ñu nekk jaami
njub, ngeen doora sell. 20 Ndaxte keroog ba ngeen nekkee jaami
bàkkaar, séquleen woon dara ak lu jub. 21 Ban njariñ ngeen ci
jële nag ? Dara lu dul gàcce, ndaxte ci dee la leen doon jëmale.
22 Waaye léegi Yàlla goreel na leen ci kilifteefu bàkkaar, def
leen ay jaamam, ba jural leen sellaay, jëme leen ci dund gu dul
jeex. 23 Ndaxte peyu bàkkaar mooy dee, waaye mayu Yàlla mooy
dund gu dul jeex ci Yeesu *Kirist sunu Boroom.

Bokk ci Kirist dafa mel ni jigéen juy séy

7 1 Bokk yi, yéen ñi may waxal xam ngeen luy yoon ; xam
ngeen kon ne yoon am na doole ci nit diirub dundam. 2 Ci
maanaa, mu ngi mel ni jigéen juy séy ; yoon a ngi koy boole
ak jëkkëram, ñu ànd seen giiru dund, waaye su jëkkër ji faatoo,
buum gi dagg na. 3 Kon nag su jabar ji àndee ak beneen góor, te
fekk jëkkër jiy dund, dees na ko àtte njaaloo. Waaye bu jëkkër ji
faatoo, yoon jeexal na seen diggante ; man na séy nag ak beneen
góor, te du doon njaaloo.

4 Nii laa leen ko mana misaale, samay bokk ; bi *Kirist deeyee,
dangeena deeyandoo ak moom, te noonu yoonu *Musaa wàcc
leen. Léegi nag yéena ngi ànd ak keneen, maanaam Kirist mi
dekki, ngir nu amal Yàlla njariñ. 5 Keroog ba nu daan topp
sunu nafsu, yoonu Musaa daan na xamb bëgg-bëgg yu bon, yiy
yëngal sunuy cér, ba jural nu dee. 6 Waaye léegi yoon wi wàcc
na nu, ci li nu dee, ba rëcc cig buumam. Léegi nag nu ngi jaamu
Yàlla, waxuma leen ci sàmm santaane rekk, ndax loolu wees na,
waaye ci kàttan gu bees, gi nu Xelum Yàlla di may.

Yoonu Musaa ak dooley bàkkaar

7 Kon nag lu nu wara wax ? Ndax bàkkaar ci yoonu *Musaa la
jóge ? Mukk ! Waaye moo ma xamal luy bàkkaar. Ndaxte su ma
yoon wi waxul woon : « Bul bëgg yëfi jaambur, » kon duma xam
luy xemmem. 8 Waaye bàkkaar jaare na ci ndigalu Yàlla, daldi
ñëw dugg ci man, ba yëngal ci man xemmem yu bare. Ndaxte
ba ma xamagul woon yoonu Musaa, bàkkaar da ne woon nemm
ci man. 9 Keroog bi ma xamagul lu yoon wi santaane, maa ngi
doon dund dund gu neex ; waaye ba ma ko déggee, bàkkaar dafa
daldi fuddu ci man, te man ma daldi dee. 10 Noonu gis naa ne
ndigal loolu waroona jëme nit ñi ci dund, daf maa jëme ci dee.
11 Ndaxte bàkkaar jaar na ci li Yàlla digle, ba nax ma, rey ma.
12 Kon nag man nanoo wax ne yoonu Musaa yoon wu sell
la, te ndigalu Yàlla dafa sell, jub te baax. 13 Ndax kon lu baax
moo ma tàbbal ci dee ? Mukk ! Bàkkaar a ko def, ngir jikkoom
feeñ; dafa gis ci lu baax loolu bunt bu mu mana jaar, ba rey ma.
Noonu ndigalu Yàlla tax na, bàkkaar fés, bon ba jéggi dayo.

Li nit bëgga def, manu koo def

14 Xam nanu ne yoonu *Musaa ngi jóge ci Yàlla, waaye man
yëfi àddina laa fonk, te nekk ci dooley bàkkaar, mel nib jaam.
15 Ndaxte samay jëf jaaxal na ma ; li ma bëgga def, duma ko
def, waaye li ma bañ rekk, moom laay def. 16 Kon nag gannaaw
li may def du sama coobare, nangu naa ne yoonu Musaa baax
na. 17 Léegi nag du man maay def lu bon loolu, waaye bàkkaar
bi dëkk ci man, moo ma ciy jiiñ. 18 Ndaxte xam naa ne lu baax
dëkkul ci man, maanaam ci sama bindu doom Aadama. Am naa
yéeney def lu baax, waaye awma kàttanu yeggale. 19 Lu baax
nag lu may yéene, duma ko def, waaye lu bon lu ma bëggul,
moom laay def. 20 Bu fekkee nag lu ma bëggul, moom laay def,

kon dootul sama coobare, waaye bàkkaar bi dëkk ci man, moo
ma ci jiiñ.
21 Gis naa nag lii : saa su ma bëggee def lu baax, lu bon a
ngi ma taxawu. 22 Ndaxte ci sama biir xol yoonu Yàlla wi neex
na ma. 23 Waaye gis naa jeneen doole juy yëngu ci samay céri
yaram, di bëre ak li sama xol bëgg ; day bëre ba not ma, def
ma jaam ci dooley bàkkaar joojuy yëngu ci samay cér. 24 Céy
maaka torox ! Ana ku may musal ci sama yaram, wii may jëme
ci dee ? 25 Maa ngi sant Yàlla ; am na kuy musle, mooy Yeesu
*Kirist sunu Boroom.
Kon nag lii laa gis ci sama bopp : ci sama xel maa ngi topp
yoonu Yàlla, waaye ci sama bindu doom Aadama maa ngi topp
yoonu bàkkaar.

Dund gu bees ci dooley Xelu Yàlla mi

8 1 Léegi nag yoon manula dab ñi bokk ci Yeesu *Kirist.
2 Ndaxte kàttanu Xelum Yàlla, tukkee ci Kirist Yeesu, di
may nit dund gu bees, goreel na ma ci notaangeg bàkkaar ak
dee. 3 Lu yoonu *Musaa manul woona def, ndax néew dooley
nit, Yàlla defe na ko nii : dafa yónni Doomam, ngir mu yor
sunu jëmm, nun ñiy nekk ay bàkkaarkat, ba noppi mu jébbale
bakkanam, ngir dindi bàkkaar yi. Noonu la Yàlla tase nguuru
bàkkaar ci nit. 4 Ba tax na léegi njub, gi yoonu Musaa di digle,
am na ci nun, ñiy déggal Xelu Yàlla mi te baña topp sunu nafsu.
5 Ñiy topp seen nafsu, seeni bëgg-bëgg rekk lañu fonk, waaye
ñiy topp Xelu Yàlla mi, coobareem lañu fonk. 6 Ndaxte fonk
nafsu, ci dee lay jëme ; waaye fonk Xelu Yàlla mi, dund ak jàmm
lay joxe. 7 Ndaxte ku fonk sa nafsu, bañaaleb Yàlla nga, ndaxte
doo déggal Yàlla, mbaa ngay sàmm ay santaaneem, te manuloo
koo def sax. 8 Kuy topp sa nafsu nag, doo mana neex Yàlla.
9 Waaye yéen nekkatuleen ci topp seen nafsu, waaye yéena
ngi topp Xelu Yàlla mi, bu fekkee ne mu ngi dëkk ci yéen. Ku
amul Xelum Kirist nag, bokkuloo ci moom. 10 Bu fekkee ne Kirist
dëkk na ci yéen nag, lii moo am : seen yaram mi ngi ci dooley
dee ndax bàkkaar bi nekk ci yéen, waaye seen xel mi ngi dund
ndax njub gi leen Yàlla jox. 11 Kon nag gannaaw Xelum Yàlla, mi
dekkal Yeesu ca néew ya, dëkk na ci yéen, dina tax seen yaram
wi néew doole dund ci kàttanu Xel moomu dëkk ci yéen.
12 Kon nag bokk yi, am nanu lu nu war, waaye waxuma leen
topp sunu nafsu ak i bëgg-bëggam ; 13 ndaxte kuy topp nafsoom,

fàww mu dee, waaye kuy not jëfi yaramam ci dooley Xelu Yàlla
mi, dina dund. 14 Ndaxte ñépp ñiy déggal Xelu Yàlla mi, ay doomi
Yàlla lañu. 15 Nekkatuleen fa kanam Yàlla, ni jaam bu ragal sangam,
waaye Xel mi leen Yàlla sol, ay doomi Yàlla la leen def, ba tax nu di
wooye Yàlla : « *Abba », maanaam « Baay. » 16 Ndaxte Xelu Yàlla mi,
moom ci boppam, day ànd ak sunu xel ci seede ne doomi Yàlla lanu.
17 Gannaaw ay doomi Yàlla lanu, dinanu moomi lépp li Yàlla jagleel
ay doomam, séddu ci ngëneel yi Kirist yelloo. Waaye nag ku bëgga
bokk ak Kirist ndamam ëllëg, war ngaa séddu ci ay fitnaam tey.

Ndam liy ñëw

18 Xalaat naa ne sunu naqaru tey, wareesu ko tëkkale ak sunu
ndamu ëllëg. 19 Ndax li Yàlla bind lépp a ngi ne seewa gis doomi
Yàlla yi feeñ ci seen biir ndam. 20 Ndaxte dunyaa bi bépp mu ngi
ci yoon wu dul mujj fenn ; teyu ko, Yàlla moo ko ko teg. Waaye
teewul ñu am yaakaar ne, 21 Yàlla dina rengi seen buumi njaam
ci dee, boole léen ci jàmmu doomi Yàlla yi ak seen ndam.
22 Xam nanu ba fi nu tollu ne li Yàlla bind lépp a ngi mititlu ni
jigéen juy matu. 23 Te du dunyaa bi rekk mooy mititlu, nun it nu ngi
mititlu, nun ñi Yàlla sol Xelam, ngir nu ñam añu ëllëg ; nu ngi ne
seew Yàlla boole nu ci lépp li nu yelloo ni ay doomam, keroog bés
bu Yàllay goreel sunu yaram. 24 Ndaxte sunu mucc ëmb na yaakaar.
Li nga gis ba noppi, nekkatul yaakaar ; li teew, noo koy yaakaare ?
25 Li feek gisagunu nag li nuy yaakaar, dinanu ko séentu ak muñ.
26 Te it Xelu Yàlla mi moo nuy xettali ci sunug néew doole.
Ndaxte xamunu sax naka lanu wara ñaane Yàlla, waaye Xelu
Yàlla maa ngi nuy ñaanal fa moom ak i yéene yu làmmiñ manta
takk. 27 Te Yàlla, miy nattu xol yi, xam na xalaatu Xel mi, ndaxte
tinu, gi muy tinul gaayi Yàlla yi, méngoo na ak coobarey Yàlla.
28 Xam nanu itam ne ñi bëgg Yàlla, maanaam ñi Yàlla woo
ci boppam te boole léen ci li mu tëral, Yàlla dina joo loxoom ci
lépp lu xew ci seen dund, ngir jural léen lu baax. 29 Ndaxte ñi
mu xamoon lu jiitu, dafa dogaloon ñu nirook Doomam, ngir mu
nekk *taaw ci biir njaboot gu yaa. 30 Ñi mu dogaloon loolu ci
ñoom, da léena woo ; ñooñu mu woo, da léena àtte ni ñu jub ;
ñooñu mu àtte jub, da léena boole ca ndamam.

Mbëggeelu Yàlla ci Yeesu Kirist

31 Lu nu wara wax nag ci loolu lépp ? Gannaaw Yàlla ànd
na ak nun, kan moo nu manal dara ? 32 Yàlla mi nu gàntulul

Doomam waaye mu joxe ko, mu dee ngir nun, ndax dina nu
bañalati dara ? 33 Ñi Yàlla tànnal boppam, kan moo léen di
tuumaal ? Yàlla moo léen àtte ni ñu jub. 34 Kan moo léen mana
teg tooñ? Yeesu *Kirist mi dee, moo dekki itam, te mu nga fa
ndijoorul Yàlla, di nu fa ñaanal ! 35 Kan moo nu mana tàggaleek
mbëggeelu Kirist ? Xanaa duy nattu, te du njàqare, du it fitna,
du xiif walla rafle, du it ay ngaañ walla jaasi sax. 36 Moo tax
Mbind mi ne :

« Ñu ngi nuy rey ngir yaw, ci suba ba jant so ;
ñu ngi nuy jàppe ni xar yu ñuy rey. »

37 Waaye loolu lépp teewul, nu ngi mel niy ñeyi xare ci dooley
Kirist mi nu bëgg. 38 Ndax wóor na ma ne dara manu noo
tàggaleek mbëggeelam ; du dee, du dund, du malaaka yi, du
seeni kilifa, du tey, du ëllëg, du boroom doole yi, 39 du li ci kaw
mbaa li ci suuf, mbaa leneen lu ñu bind ; dara manu noo tàggale
mukk ak mbëggeel, gi nu Yàlla jox ci Kirist Yeesu sunu Boroom.

Yàlla tànnal na boppam bànni Israyil

9 1 Li ma bëgga wax nag, ci kanam *Kirist laa koy waxe ; dëgg
la, du aw fen. Sama xel, mi *Xel mu Sell miy leeral, seedeel
na ma ne dëgg laay wax. 2 Maanaam, duma noppee am naqar
wu réy ci sama biir xol, 3 ba xawa bëgga tàggoo ak Kirist te alku,
ngir ñi ma bokkal xeet mucc. 4 *Bànni Israyil lañu, te Yàlla def
na léen ni ay doomam ; dëkkaloon na ndamam ci seen biir, fas
ak ñoom kóllëre yi. Ñoom la Yàlla dénk yoonu Musaa, ñoom la
xamal ni ñu ko wara jaamoo, ñoom la jox i digam. 5 Maam ya
Yàlla tànnoon, ci ñoom lañu bokk, ci ñoom it la Kirist wàcce,
maanaam ci jëmmam, Kirist mi di Yàlla, tiim lépp, te yelloo
teraanga ba fàww. Amiin.

6 Waaye neewuma waxu Yàlla dafa toxu, ndaxte bokk ci bànni
Israyil, taxul nga bokk ci Israyil tigi. 7 Te it du ñi soqikoo ci
*Ibraayma ñépp, ay doomam dëgg lañu. Ndaxte Yàlla dafa wax
Ibraayma ne ko : « Saw askan ci Isaaxa lay jaar. » 8 Maanaam,
soqikoo ci Ibraayma taxula nekk doomu Yàlla, waaye juddu ci
biir digeb Yàlla mooy taxa bokk dëgg-dëgg ci askanu Ibraayma.
9 Ndaxte Yàlla dafa digoon Ibraayma ne ko : « Ci waxtu wii
déwén dinaa délsi ci yaw, te Saarata dina am doom ju góor. »

10 Du ci loolu rekk, waaye noonu la it ci lu jëm ci Rebeka ;
doom yi mu jur ñoo bokk benn baay, moo di sunu maam Isaaxa.
11-12 Waaye Yàlla wax ko ne : « *Yanqóoba rakk ji mooy yilif

magam Esawu, » fekk xale ya juddooguñu te defaguñu dara,
muy lu baax, muy lu bon. Yàlla def na noonu, maanaam tànn
kenn ci doom yi, ngir dogalam mana taxaw, te sukkandikuwul
ci seeni jëf waaye ci wooteb Yàlla. 13 Loolu la Mbind mi wax ne :
« Bëgg naa Yanqóoba, bañ naa Esawu. »
14 Kon lu nu ci wara wax ? Ndax Yàlla àttewul foofu yoon
nag ? Mukk ! 15 Dafa wax *Musaa sax ne ko :

« Su ma neexee yéwéne,
su ma soobee yërëm. »

16 Dama leen di wax nag, dara ajuwul ci coobarey nit, mbaa ci
ñaqam, waaye lépp a ngi aju ci yërmandey Yàlla. 17 Ndax Mbind
mi biral na li Yàlla wax Firawna ne ko : « Def naa la buur, ngir
feeñal sama kàttan ci say mbir, ngir siiwal sama tur ci àddina
si sépp. » 18 Kon nag Yàlla, la ko neex lay def, muy yërëm nit,
mbaa dëgëral xolam ci lu bon.

Merum Yàlla ak yërmandeem

19 Waaye xanaa dina am ku may wax ne : « Gannaaw kenn
manula bañ coobarey Yàlla, lu tax kon muy teg nit tooñ? »
20 Yaw nag nit ki, ak koo mana doon, lu tax ngay werante ak
Yàlla ? Ndax mbindeef dina laaj ki ko bind : « Lu tax nga binde
ma nii ? » 21 Ndax tabaxkatu ndaa sañula fab banam, tabax ci
ñaari ndaa, benn bi ngir soxla yu am maana, bi ci des ngir soxla
yu ndaw ?
22 Kon nag looy wax ci lii : Yàlla bëggoon na wone meram,
xamle it dooleem ci àddina ; teewul dafa sax ci muñal ñi yelloo
meram te taxaw ci sànku. 23 Bëggoon na it xamle màggaayam
mu ëpp xel, ci boole ñi mu yërëm ci ndamam ; moo tax mu tànn
léen ca njàlbéen. 24 Wax ji noo ko moom, nun ñi Yàlla woo ci
boppam ci biir Yawut yi ak ci biir xeet yi ci des. 25 Moom la wax
ci téereb Ose ne :

« Ñi nekkul woon sama xeet
dinaa léen ko def,
ñi bokkul woon ci sama mbëggeel,
dinaa léen ci boole. »

26 Te :

« Fa ñu léen waxe woon : “Dungeen sama xeet,”
dees na léen fa wooye “Doomi Yàlla Boroom dund.” »

27 *Esayi wax na ci mbirum Israyil ne :

« Lu *bànni Israyil baree bare ni suufus géej sax,

lu néew rekk a ciy mucc.
28 Ndaxte li Boroom bi dogal ci àddina,
dina ko gaawa def, te dina mat sëkk. »
29 Esayi it waxoon na lu jiitu loolu ne :
« Boroom gàngoori xare yi, su bàyyiwul woon ci nun lu néew,
kon ba tey raat nanu ni dëkki *Sodom ak Gomor. »

Bànni Israyil ak xibaaru jàmm bi

30 Lu nu ci wara wax nag ? Ñi ɗul Yawut te fonkuñu woon jub
ci kanam Yàlla, léegi jub nañu ci kaw ngëm. 31 Waaye *bànni
Israyil, mi bëggoona sàmm yoon ngir jub, matalu ko. 32 Ndax
lan ? Ndax dañoo sukkandiku ci seeni jëf, bàyyi ngëm. Dañoo
daanu ci « ɗoj wuy fakktale. » 33 Moom la Yàlla wax ci Mbind
mi ne :
« Dinaa samp ci *Siyoŋ ɗoj wuy fakktale,
di xeer wuy daaneel nit ;
waaye ku wéeru ci moom, sa yaakaar du tas. »
10 1 Bokk yi, sama coobarey xol ci bànni Israyil ak sama
ñaan ci Yàlla, mooy ñu mucc. 2 Seedeel naa léen ne, ñu
farlu lañu ci jaamu Yàlla, waaye seen njaamu àndul ak xam-xam.
3 Xamuñu yoon, wi Yàlla tëral ngir nit jub ci kanamam, waaye
dañoo wéy ci seen pexey bopp ; ba tax ñu baña nangu yoonu
njub woowu Yàlla tëral. 4 Ndaxte ci *Kirist la yoonu Musaa
dëppe, ba tax ku ko gëm, dinga jub fa kanam Yàlla.

Yàlla bëggoon na ñépp mucc

5 Ku bëgga jub ci kanam Yàlla ci kaw sàmm yoon, *Musaa
daf cee wax ne : « Ku ko manoona matal, dinga dund ba fàww. »
6 Waaye ku jub ci kanam Yàlla ci kaw ngëm, nii lay waxe :
« Bul wax ci sa xol ne : “Kuy yéeg ci kaw ?” »
mel ni dangaa bëgg *Kirist wàcc.
7 « Bul wax it : “Kuy dem ca barsàq ?” »
mel ni dangaa bëgg Kirist dekki. 8 Kon boog lan lay wax ? Lii :
« Waxu Yàlla mi ngi ci sa wet, ci sa làmmiñ, ci sa xol. »
Te wax jooju lal ngëm lanuy waare. 9 Ndaxte soo waxee ak sa
gémmiñ ne, Yeesu mooy Boroom bi, te nga gëm ci sa xol ne, Yàlla
dekkal na ko, dinga mucc. 10 Ndax xol la nit di gëme, ba tax mu
jub ci kanam Yàlla ; làmmiñ it la nit di waxe ne mi ngi ci Kirist,
ba tax Yàlla musal ko. 11 Mbind mi dafa wax ne : « Képp ku ko

gëm, sa yaakaar du tas mukk. » 12 Ndax ñépp a yem ci kanam
Yàlla, muy Yawut mbaa ku dul Yawut, ndax kenn rekk mooy sunu
Boroom nun ñépp ; ku yéwén la ci képp ku koy ñaan. 13 Ndaxte
bind nañu : « Képp ku woo Boroom bi ciw turam, dinga mucc. »

14 Waaye nan lañuy wooye ki ñu gëmagul ? Naka lañu mana
gëme ki ñu déggagul turam ? Naka lañu mana dégge turam, te
kenn xamalu léen ko ? 15 Nan lañu mana waaree, su léen kenn
yónniwul ? Looloo tax Mbind mi wax ne : « Ñiy yégle xibaaru
jàmm bi, ni seen ñëw di sedde xol ! »

16 Waaye ñépp nanguwuñu xibaaru jàmm bi ; moom la *Esayi
wax ne : « Boroom bi, ana ku gëm sunu waare ? » 17 Kon boog
ngëm ci kaw dégg lay juddoo, te dégg sosoo ci xibaaru Kirist.

18 Waaye ma ne : xanaa ñépp dañoo dégggul ? Ahakay ! Mbind
mi wax na ne :

« Seen baat jolli na ci ñeenti xébla yépp,
seen wax wër na àddina sépp. »

19 Waaye ma teg ci ne : xanaa *bànni Israyil dañoo xamul ?
Ahakay ! Musaa dafa jëkkoona wax ne :

« Dinaa leen siisloo xeet wu bokkul ci Yàlla,
merloo leen ci ñi xamul dara ci Yàlla. »

20 Esayi it takk na fitam, ba wax ne :

« Ñi ma wutul woon, gis nañu ma,
feeñ naa ci ñi ma laajul woon. »

21 Waaye ci mbirum Israyil dafa wax ne :

« Tàllal naa samay loxo, suba ba ngoon,
ci xeet wu may bañ tey werante. »

Yàlla bërgëlul bànni Israyil

11 1 Ma ne kon, ndax Yàlla bërgël na xeetam ? Mukk ! Ndaxte
man itam ci Israyil laa bokk, wàcce ci *Ibraayma te bokk
ci giiru *Beñamin. 2 Yàlla bërgëlul xeetam, wi mu xamoon lu
jiitu. Ndax dangeena xamul li Mbind mi di wax ci mbirum
*Ilyaas ? Dafa doon tawat Israyil ci Yàlla naan : 3 « Boroom bi,
rey nañu say yonent, daaneel say bérab yu sell, ba man kenn
maa ci des, te ñu ngi may wuta rey. » 4 Waaye Yàlla da ko ne :
« Dencal naa sama bopp juróom ñaari junniy nit ñu jaamuwul
*Baal. » 5 Noonu itam ci jamono ji nu nekk, des na nit ñu néew
ñu Yàlla dencal boppam ciw yiwam. 6 Gannaaw nag yiwu Yàlla
rekk a tax mu denc léen, kon du seen peyug ñaq, walla boog
yiwu Yàlla dootul yiw.

7 Kon lu nu ci wara wax ? Li *bànni Israyil doon wut, gisuñu
ko. Waaye ñi Yàlla tànn rekk a ko gis, te ña ca des baña gëm,
ba seen xol dërkiis. 8 Looloo tax Mbind mi ne :

« Yàlla daf léena jox xelum nit ku gëmméentu,
bët yu gëlëm ak nopp yu tëx,
ba ci bésub tey. »

9 Te *Daawuda it daf ci wax naan :

« Na seeni ñam sax nekk fiir ak i pakk ;
nañu ci daanu, te Yàlla mbugal léen.
10 Nañu gumba ba ne fatuus,
nañu tiis te sëgg ba fàww. »

11 Ndax kon dañoo tarxiis, daanu ba fàww ? Mukk ! Waaye
jéllub Israyil dafa ubbi bunt, ngir xeeti ñi dul Yawut mana mucc,
te *bànni Israyil siis léen. 12 Gannaaw seen tooñ nag moo ubbi
buntu yiw ci waa àddina si, te seen ñàkk moo meññ barkeb
xeet yépp, céy bés bu Israyil gépp delloo ci Yàlla, ndaw barke
bu bare !

Muccu ñi dul Yawut

13 Yéen ñi dul Yawut, yéen laay waxal. Ndegam Yàlla daf maa
def ndawam, yónni ma ci yéen xeeti àddina si, damay matal
samab yónnent. 14 Dama koy def, ngir ñi bokk ak man xeet siis,
ba ñenn ñi mucc. 15 Ndaxte bi Yàlla génnee Israyil, ubbee na
noonu bunt, ngir xeeti àddina juboo ak moom ; kon su Yàlla
dugalaatee Israyil, ndax du mel ni ndekkitel néew ya ? 16 Damay
wax ne, mburu mépp sell na, bu ci Yàlla amee wàll. Naka noonu
garab gi Yàlla séddoo reen bi, garab gépp sell na.

17 *Bànni Israyil a ngi mel ni garabu *oliw gu ñu jëmbët ci
kër gi, waaye mu am car yu ci fàq. Yaw mi dul Yawut, yaa ngi
mel ni caru garabu oliw gu àll bu ñu jabtal ci garabu kër googu.
Noonu nga jariñoo meen, mi jóge ci reen bi. 18 Kon nag bul
bàkku, di xeeb car yooyu Yàlla fàq. Waaye soo bëggee bàkku,
xamal ne reen moo lay yenu, te du yaw miy car yaa koy yenu.

19 Xanaa dinga wax ne : « Car yooyu dañu léena fàq, ngir
jabtal ma fa ñu nekkoon. » 20 Dëgg la ; waaye seen ngëmadee
tax ñu fàq léen, wuutal la fa ndax sa ngëm. Bumu tax nag ngay
bàkku, waaye nanga moytu. 21 Gannaaw Yàlla baalul car ya
cosaanoo ca garab ga, kon boog yéen itam man na leena fàq.

22 Loolu kon wone na ni Yàlla baaxe ak ni muy meree tooñ.
Ci ñi daanu, Yàlla wone na ni meram tànge, wone mbaaxam ci

yéen, su fekkee yéena ngi ci wéy ; lu ko moy, dees na leen fàq
yéen itam. 23 Te car yooyu fàq, su ñu wéyul ci seen ngëmadi,
dees na léen delloo ci garab gi, ndax Yàlla man na léen cee
tafaat. 24 Yaw mi dul Yawut, yaa ngi bokkoon ci garabu oliw
gu àll, waaye Yàlla daf la cee jële, ci lu dul farala am, jabtal
la ci garabu kër gi. Kon man nanoo gëna wóor ne, Yawut ya
judduwaale nekk ci garabu oliw gu kër gi, Yàlla dina léen ci
delloo.

Yàlla bëgg na yërëm ñépp

25 Bokk yi, dama leena bëgga dindi kumpa ci lii, ngir ngeen
baña yég seen bopp. Dërkiisu xol dab na *bànni Israyil ab diir,
ba bés ba mboolem waa àddina, ñu wara bokk ci nguuru Yàlla,
dugg ca. 26 Bu loolu amee nag, bànni Israyil gépp dina mucc.
Moom la Mbind mi tëral, bi mu naan :

« Ab xettalikat dina jóge ci *Siyoŋ,
dàq weddi ci askanu *Yanqóoba.
27 Loolu mooy kóllëre, gi may fas ak ñoom,
bés bu may dindi seeni bàkkaar. »

28 Gannaaw bañ nañu xibaaru jàmm bi, ay bañaaley Yàlla
lañu, ngir ngeen jot barkeem. Waaye gannaaw Yàlla tànn na
léen, dafa léen bëgg ba tey ndax seen maam ya. 29 Ndax li
Yàlla maye, dootu ko nangu mukk, te ku mu woo ci boppam,
dootu la dàq mukk. 30 Ñu déggadil Yàlla ngeen woon, waaye
ngëmadig Yawut yi tax na, ngeen jot yërmandeem. 31 Ñoom
itam lànk nañu léegi, ngir mana bokk ak yéen yërmandey
Yàlla. 32 Kon Yàlla tëj na ñépp ci ngëmadi, ngir mana yërëm
ñépp.

Yàlla yelloo na teraanga

33 Xelum Yàlla ni mu xóote, ak xam-xamam ni mu baree, ba
raw xelum nit ! Kan moo muus, ba xam dogalam ? Walla nga
am xel, ba nànd ay jëfam ? 34 Mbind mi dafa ne :

« Ana ku xam xalaatu Boroom bi ?
Ku ko doon digal ? »

35 Te it :

« Ku ko masa jox dara,
ba mu war laa delloo ? »

36 Ndaxte ci moom la lépp sosoo, ci moom la lépp di jaar, ci
moom la lépp di dellu. Moo yelloo ndam ba fàww ! Amiin.

Jaamu Yàlla ci dund gu bees

12 [1]Kon nag bokk yi, gannaaw yërmandey Yàlla baree na
noonu, maa ngi leen di ñaan, ngeen jébbal ko seen yaram
wépp. Na seen dund mel ni sarax su ñuy defal Yàlla, sarax su sell
te neex ko. Loolu mooy njaamu, gi leen war. [2]Bu leen àddina jay,
waaye yeesluleen ci seen xel, ba soppiku, ngeen mana xam bu
wér coobarey Yàlla, di lépp lu baax, neex ko te mat sëkk.

[3]Gannaaw Yàlla may na ma ciw yiwam, ma nekk ndawam, maa
ngi leen di wax lii, kenn ku nekk ci yéen : buleen yég seen bopp,
waaye ngeen am xalaat yu yem, méngook ngëm gi leen Yàlla sédd,
ku nekk ak wàllam. [4]Loolu, ci maanaa, mi ngi mel ni yaramu nit :
yaram, lu cér yi baree bare, benn niroowul ak moroomam liggéey.
[5]Noonu itam nun ñi bokk ci *Kirist, lu nu baree bare, benn lanu
te danoo mànkoo. [6]Kon gannaaw Yàlla séddale na ay mayam, ku
nekk ak sa cér, nanu koy jëfandikoo. Ku Yàlla may, ngay waare
kàddoom, nga wax ko kem sa ngëm ; [7]kuy topptoo yëfi mbooloo
mi, nga takku ci ; ku Yàlla may, ngay jàngle, nekk ci ; [8]kuy feddali
ngëmu nit ñi ci Yàlla, nga sax ci ; kuy séddoo alalam ak nit ñi, nga
def ko ak xol bu laab ; kuy jiite mbooloo mi, nga sawar ci ; kuy
dimbali ñi néew doole, nanga ci bég.

[9]Na seen cofeel di lu dëggu te baña nekk ngistal ; araamal-
leen lu bon te sax ci lu baax. [10]Bëgganteleen ak xol bu leer, niy
doomi ndey, te farlu ci teralante. [11]Sawarleen te baña tayel, di
jaamu Boroom bi ak seen xol bépp. [12]Bégleen ci yaakaaru ëllëg
te muñ bépp tiis, di sax ci ñaan Yàlla. [13]Dimbalileen gaayi Yàlla
yi ci seeni soxla, te saxoo dalal gan.

[14]Ku leen fitnaal, ñaanal-leen ko yiw, te bañ koo móolu.
[15]Bégandooleen ak ñi bég, te jooyandoo ak ñiy jooy. [16]Bokkleen
menn xel, tey baña yékkatiku, di yóotu daraja, waaye ngeen
fonk ñi suufe ; buleen teg seen bopp boroomi xel.

[17]Buleen feyante lu bon, waaye sàkkuleen seede su rafet ci
kanam ñépp. [18]Wutleena juboo ak ñépp, ba fa seen kàttan yem.
[19]Samay soppe, buleen di feyantoo, waaye bàyyileen lépp ci
loxoy Yàlla, mi yelloo àtte ; ndax Yàlla nee na ci Mbind mi :
« Man maay àtte, maay fey jëf. » [20]Waaye defleen lii :

« Bu sa noon xiifee, may ko mu lekk ;
bu maree, may ko mu naan.
Ndax boo ko defee, dinga ko rusloo. »

[21]Bu leen lu bon ëpp doole, waaye notleen ko ci def lu baax.

Ñépp war nañoo déggal njiit yi

13 [1]Gannaaw loolu na nit ku nekk déggal ñi yore baat ci
kanamam ; ndaxte amul njiit lu fi Yàlla sampul. Njiit
yépp nag Yàlla moo léen fi teg. [2]Kon ku léen baña déggal,
ndigalu Yàlla nga lànk ; ku def loolu, yoon dina la dab. [3]Kuy def
lu baax warula ragal njiit li, kuy def lu bon moo ko wara ragal.
Soo ko bëggee baña ragal nag, kon defal lu baax, te dina la
tagg. [4]Ndax Yàllaa ko dénk liggéey boobu ngir sa jàmm. Waaye
sooy def lu bon, war ngaa ragal, ndax du cig neen la ame jaasiy
àtte ; jawriñu Yàlla la ngir wàcce meru Yàlla, ci fey ku def lu
bon. [5]Kon fokk ngeen déggal ko, waxuma sax ndax sañ-sañam
boobu, waaye it ngir seen xel dal.
[6]Gannaaw Yàllaa sas njiit yi liggéey boobu, te ñi ngi ci, kon
fàww ngeen fey galag. [7]Joxleen ku nekk céram ; ku ngeen wara fey
galag, feyleen ko ko ; ku ngeen wara fey juuti, feyleen ko ko ; ku
ngeen wara weg, wegleen ko ; ku ngeen wara teral, teral-leen ko.

Bëgganteleen

[8]Buleen ameel kenn dara, lu dul mbëggeel ; ndax ku bëgg sa
moroom, wàccoo nga ak yoonu *Musaa. [9]Ndaxte ndigali Yàlla yépp,
yi deme ni : « Bul njaaloo, bul bóome, bul sàcc, bul bëgge, » walla
leneen ndigal lu mu mana doon, wax jii moo léen ëmb : « Nanga
bëgg sa moroom, ni nga bëgge sa bopp. » [10]Ku bëgg sa moroom,
doo ko tooñ; kon ku wéy ci mbëggeel matal nga yoonu Musaa.

Jekkleen ngir teeru Kirist, buy délsi

[11]Te lii itam am na : xam ngeen bu baax jamono ji nu tollu ;
jamonoy yewwu jot na, ndax léegi sunu mucc gën na noo jege,
ca ba nu dooree gëm. [12]Guddi gi màggat na, bët a ngi bëgga set.
Nanu bàyyi nag jëf yu lëndëm te ràngoo gànnaay yi nu Yàlla
jox, ngir dund ci leer. [13]Gannaaw nu ngi ci leer, na sunug dund
rafet. Bunu naan sàngara ba màndi tey bànneexu ; bunu njaaloo
tey def i ñaawteef ak sunuy cér ; bunu xuloo mbaa nuy ñeeyante.
[14]Waaye gànnaayooleen Yeesu *Kirist Boroom bi, te baña topp
seen bakkan ciy bëgg-bëggam yu bon.

Baña teg sa moroom tooñ

14 [1]Gannaaw loolu ku ngëmam néew nangeen ko nangu, te
baña werante ak moom ci lu lënt. [2]Ndax am na ku xalaat

ne man na lekk ñam wu nekk, fekk ku ngëmam néew du lekk
yàpp, waaye léjum rekk lay lekk. 3 Kiy lekk lu nekk, bumu xeeb
ki ko dul def. Naka noonu itam ku dul lekk yàpp, bumu teg
tooñ ki koy lekk ; ndax Yàlla nangu na léen ñoom ñaar. 4 Koo
teg sa bopp, ba di ko teg tooñ? Jaamu jaambur la ! Mu taxaw ci
liggéeyam, mbaa mu sàggane ko, moom ak sangam la. Waaye
dina jub, ndax Boroom bi am na dooley taxawal ko ci njub.
5 Noonu itam am na ñiy tànn bés ak ñiy yemale bés yépp. Na
ku nekk xam bu wér li muy def, te jàpp ci. 6 Ndaxte kuy tànn
bés, mu ngi koy def ngir màggal Boroom bi. Kiy lekk lu nekk it,
mu ngi koy def ngir màggal Boroom bi ; loolu leer na ndax day
sant Yàlla. Te it ki baña lekk yàpp, mu ngi koy def ngir màggal
Boroom bi, di ko sant. 7 Kenn ci nun dundul ngir boppam, kenn
deewul it ngir boppam. 8 Danuy dund ngir màggal Boroom bi,
dee it ngir màggal ko. Kon nag nuy dund mbaa nu dee, noo ngi
ci Boroom bi.
9 Loolu sax moo waral *Kirist dee te dundaat, ngir mana nekk
Boroomu ñi dee ak ñiy dund. 10 Yaw nag lu tax ngay teg sa
moroom tooñ? Lu tax nga koy xeeb ? Xanaa nun ñépp, danu dul
dajeji fa kanam Yàlla, ngir mu layoo ak nun ? 11 Ndaxte Mbind
mi tëral na lii :

« Boroom bi nee na :
“Ni mu wóore ne maa ngi dund,
ni la wóore ne, ñépp dinañu ma sukkal,
te ku nekk seede ne maay Yàlla.” »

12 Noonu ku nekk ci nun dinga làyyi fa Yàlla ci lépp loo masa
def.

Baña yóbbe sa moroom bàkkaar

13 Kon nanu bàyyee tegante tooñ, waaye nu fas yéenee moytu
lépp lu nekk fiir guy yóbbe sunu moroom bàkkaar. 14 Xam naa
ne amul wenn ñam wu sellul, ndax Yeesu Boroom bi xamal na
ma loolu. Waaye loo yaakaar ne sellul, ci yaw la sellul. 15 Soo
dee lekk luy indil sa moroom tiis, génn nga ci mbëggeel. Yaw
nag bul réeral sa moroom ci sa ñam, ndax *Kirist dee na ngir
moom. 16 Bu sa njariñ jur wax ju ñaaw. 17 Ndaxte bokk ci nguuru
Yàlla jotewul dara ak lu nuy lekk mbaa lu nuy naan. Nguuru
Yàlla mooy jub ci kanam Yàlla te am mbég ak jàmm ci dooley
*Xel mu Sell mi. 18 Kiy jaamoo noonu Kirist moo neex Yàlla ak
nit ñi.

19 Kon nag nanu wut luy indi jàmm, tey yékkati ngëmu sunu
moroom. 20 Bu sa ñam yàq jëfu Yàlla. Bépp ñam sell na ci kanam
Yàlla. Ci lu wér ! Waaye képp ku lekk luy yàq sa ngëmu moroom,
def nga lu bon. 21 Liy sa warugar mooy nga baña fiir sa moroom
ci yàpp mbaa ci biiñ mbaa ci leneen lu mu mana doon.

22 Su fekkee sa ngëm dëgër na, wone ko ci sa diggante ak
Yàlla. Kiy nangu, te du ci sikkal boppam, kooku barkeel na.
23 Waaye kuy lekk ñam te am ci xel ñaar, def nga bàkkaar, ndax
sa ngëm yemu fa. Ndaxte jëf ju àndul ak ngëm, bàkkaar la.

Wut li neex sa moroom, te baña topp sa bànneex

15 1 Nun ñi dëgër ci sunu ngëm, war nanoo nangu ñi seen
ngëm néew te am ci lu ñuy sikki-sàkka, te baña yem
ci wut sunu bànneex. 2 Na ku nekk ci nun di wut lu neex
moroomam ngir jariñ ko, ba mu gëna dëgër ci ngëmam. 3 Ndaxte
*Kirist masula wut bànneexu boppam. Loolu la Mbind mi wax
ne : « Lor yi ñu la saagaa, ci sama kaw lañu dal. » 4 Ndaxte lépp
lu ñu waxoon ci Mbind mi lu jiitu tey, dañu koo tëraloon, ngir
nu sàkku ci xam-xam, xam-xam bu nuy may fit ak muñ, ak di
feddali sunu yaakaar. 5 Kon nag Yàlla miy maye muñ ak fit, na
leen may, ngeen déggoo te nekk benn bu yellook li Kirist Yeesu
wone. 6 Ba tax nu bokk benn xalaat ak benn baat ci màggal
Yàlla, Baayu Yeesu Kirist sunu Boroom.

Xibaaru jàmm bi, ñépp la ñëwal

7 Moo tax nangoonteleen, bay màggal Yàlla, ni leen *Kirist
nangoo. 8 Lii laay wax : Kirist ñëw na liggéeyal Yawut yi, ngir
wone kóllëreg Yàlla ci matal dige, ya mu digoon maam ya.
9 Ñëw na itam ngir ñi nekkul Yawut mana màggal Yàlla ndax
yërmandeem. Moo tax Mbind mi ne :

« Dinaa la màggal tey tagg saw tur
ci kanam xeet yépp. »

10 Mbind mi nee na it :

« Yéen xeeti àddina, ñëwleen bànneexu ak xeet wi Yàlla
tànnal boppam. »

11 Mu dellooti ne :

« Santleen Boroom bi, yéen waa àddina,
te ñëw màggal ko, yéen xeet yépp. »

12 Te it *Esayi wax na ne :

« Am na sëtu *Isayi buy ñëw,

dina yilif xeeti ñi dul Yawut,
te ci moom lañuy wékk seen yaakaar. »
13 Kon Yàlla miy maye yaakaar, na def ci seen xol mbég mu
réy ak jàmm ju yaa ci seen kaw ngëm, ba ngeen am yaakaar ju
mat sëkk ci dooley *Xel mu Sell mi.

Li waral Pool ñemee waxe noonu

14 Bokk yi, wóor na ma ne baax ngeen ba fa mbaax mana yem,
fees dell ak xam-xam, ba mana jàngleente mbiri Yàlla ci seen
biir. 15 Bu sama kàddu diisee nag ci bataaxal bii, dara taxul lu
dul bëgga yeesal seen xalaat, ndaxte Yàlla ci kaw yiwam daf
maa sas, 16 ma nekk jawriñu *Kirist Yeesu, yebal ma ci àddina ci
xeeti ñi dul Yawut. Liggéey bu sell laay def ngir Yàlla, ci xamle
xibaaru jàmmam bi, ngir xeeti àddina sell ci dooley *Xel mu Sell
mi, ba neex Yàlla, mel ni sarax su ñu koy jébbal. 17 Kon nag maa
ngi bànneexu ci Kirist Yeesu ngir liggéey boobu ma Yàlla dénk.
18 Awma fitu wax leneen nag, lu dul li Kirist jëf jaarale ko ci
man, ngir xeeti àddina jébbalu ci moom ; jëf na jaarale ci samay
wax ak samay jëf, 19 ci ay tegtal ak i kéemaan, sukkandikoo
ci dooley Xelu Yàlla mi. Ba fi mu nekk nag yégle naa fu nekk
xibaaru Kirist, li dale ci *Yerusalem, jaar ci gox yépp, ba àgg
diiwaanu Iliri. 20 Sama yéene mooy xamle xibaaru turu Kirist
fa mu eggagul, ndax bëggumaa yeggale sas wu keneen daloon.
21 Li ma def nag, dëppoo na ak li Mbind mi wax ne :
« Ñi yégagul mbiram dinañu ko yég,
te ñi ko masula dégg, xam ko. »

Pool fas na yéeney dem dëkku Room

22 Bëggoon naa ñëw seetsi leen, fekk ay téq-téq ñoo ma téye ba
tey. 23 Waaye nag léegi bey naa sama sas ci gox yii. 24 Bu may dem
Espaañ nag, bëgg naa faa jaar, nuyu leen ; ndaxte ay at a ngii maa
ngi am yéene ju tar ci ñëw seetsi leen. Bëgg na maa nekk ci seen
biir, ngir am bànneexu sotteente ak yéen xalaat ab diir, te it ngeen
waajalal ma sama yoonu Espaañ. 25 Waaye nag fi mu nekk maa ngi
dem nii *Yerusalem, ngir dimbaliji gaayi Yàlla yu sell ya fa nekk.
26 Ndaxte waa Maseduwan ak waa Akayi ñi gëm, fas nañu yéeney
sàkk ci seeni alal, yónnee ko, ngir dimbali ñi néew doole ci gaayi
Yàlla yu sell, yi nekk Yerusalem. 27 Yéene nañu ko, te it ci dëgg-
dëgg bor la, bu ñu wara fey. Ndaxte gannaaw ñi gëm ci Yerusalem
séddoo nañu ak ñi dul Yawut seen ngëm, kon xeet yooyu itam war

nañoo séddoo ak ñoom seen alal. 28 Kon nag waxtu wu ma noppee
ci liggéey boobu, ba teg may gu tedd gii ci loxoy boroom, dinaa
dem Espaañ, tey jaar fi yéen. 29 Te wóor na maa ne bu ma agsee ci
yéen, dinaa indaale barkeb *Kirist bu mat sëkk.

30 Gannaaw loolu bokk yi, maa ngi leen di ñaan ci turu sunu
Boroom Yeesu Kirist ak ci bëggante, gi Xelu Yàlla mi def ci nun,
ngeen defal ma lii : àndleen ak man, nu tuur sunu ñaq ci ñaan
Yàlla. 31 Ñaanal-leen ma, ngir ma mucc ci ñi gëmul ci waa Yude ;
te it gaayi Yàlla yu sell yu nekk ci Yerusalem nangu ndimbal, li
ma léen di yóbbul. 32 Dolli ci, Yàlla may ma, ma ñëw seetsi leen
ak xol bu sedd, nu booloo yeeslu fa kanam Yàlla. 33 Yal na Yàlla
miy Boroom jàmm ànd ak yéen ñépp. Amiin.

Pool a ngi nuyu waa Room

16 1 Bu nu weesoo loolu, maa ngi leen di dénk sunu jigéen
Febe, miy liggéeyal mbooloom ñi gëm ci dëkku Señsere.
2 Nangeen ko jàpp ci turu Boroom bi, ni ko gaayi Yàlla yi yelloo,
te dimbali ko ci lépp lu mu aajowoo, ndaxte moom itam wax
dëgg, dimbali na ñu bare, ba ci man mii di wax ak yéen.

3 Nuyul-leen ma Pirsil ak Akilas, samay nawle ci liggéeyu
*Kirist Yeesu. 4 Ñoom ñaar dem nañu, bay bëgga jaay
seen bakkan ngir man ; maa ngi léen di gërëm ci loolu,
du man rekk sax, waaye itam mboolooy ñi gëm ci xeeti
àddina sépp.

5 Nuyul-leen ma it ñiy booloo ci seen kër.

Maa ngi nuyu it Epaynet, mi jëkka gëm Kirist ci diiwaanu
Asi ; 6 ak Maryaama, mi sonnoon lool ci yéen.

7 Nuyul-leen ma it Andoronikus ak Yuñas, sama bokk, yi
ñu ma booleeloon tëj ; am nañu tur ci ndawi Yàlla yi,
te ñoo ma jiitu sax ci gëm Kirist.

8 Te fàttewuma Ampilyaatus, mi ma bëgg ci sama xol ngir
Boroom bi.

9 Nuyul-leen ma it Urban, sunu nawle ci liggéeyu Kirist, ak
sama soppe Estakis ; 10 ak it Apeles, mi ngëmam dëggu,
ba yelloo kóolute.

Nuyul-leen ma it waa kër Aristobul, 11 ak Erojon sama mbokk,
ak waa kër Narsis, ñi ci Boroom bi.

12 Maa ngi nuyu Tirifen, moom ak Tirifos, jigéen ñi sonn
ci liggéeyu Boroom bi, ak it sama soppe Persidd, mi ci
jeex tàkk.

13 Maa ngi nuyu it Rufus, waa ji xolam seey ci Boroom
bi, ak yaayam, mi ma féete woon it cérub ndey. 14 Te
fàttewuma Asànkirit, Felegon, Ermes, Patarobas, Ermas,
ñoom ak mboolem bokk yépp.
15 Nuyul-leen ma it Filolog ak Yuli, Nere ak jigéenam.
Te fàttewuma Olimpas ak gaayi Yàlla yiy booloo ak ñoom
ñépp.
16 Te yéen bokk yi, saafoonteleen ak xol bu laab. Mboolooy ñi
gëm Kirist yépp a ngi leen di nuyu.

Moytuleen ñi leen di réeral

17 Bokk yi, maa ngi leen di dénk, ngeen moytu ñi leen di
féewale, ba di leen jàddloo yoon wi, ciy wax lu juuyoo ak dëgg
gi ngeen jàng. Dawleen léen ba sore. 18 Ndax ñu deme noonu
liggéeyaluñu *Kirist sunu Boroom ; seen bopp lañuy liggéeyal.
Ñu ngi ñëw ak làmmiñ yu neex, di jay xol yu woyof yi, ba nax
léen. 19 Waaye seen dégg ndigal bir na ñépp, ba sama xol sedd
lool ci yéen. Teewul nag damaa bëgg ngeen am xam-xam bu
leer ci lu baax, te baña laal dara ci lu bon. 20 Su ko defee Yàlla
Boroom jàmm dina not *Seytaane ci seeni tànk léegi.
Yal na yiwu Yeesu sunu Boroom ànd ak yéen !
21 Timote sama nawle bi may jàpple ci liggéey bi, mu ngi leen
di nuyu, ak samay bokk Lusiyus, Yason ak Sosipater.
22 Man Tersiyus mi bind bataaxal bii nag, maa ngi leen di
nuyu ci turu Boroom bi.
23 Gayus mu ngi leen di nuyu ; moo may ganale ci këram,
te foofa it la mbooloo mi di dajaloo. Erast miy topptoo mbiri
xaalisu dëkk bi it, nuyu na leen, ak sunu mbokk Kartus.
24 Yal na yiwu sunu Boroom Yeesu Kirist ànd ak yéen ! Amiin.

Yàlla yelloo na ndam

25 Santleen Yàlla, mi leen mana saxal bu wér ci dëggu xibaaru
jàmm, bi may waare ci mbirum Yeesu Kirist ! Nekkoon na
kumpa gu làqu diirub ay ati at, 26 waaye léegi nag Yàlla dindi
na nu ci kumpa. Santaane na, nu yégle xibaar boobu ci xeeti
àddina sépp, ci firi Mbindi yonent yi, ngir nit ñi man koo gëm,
ba jébbalu.
27 Yàlla mi jagoo xam-xam bépp, moom rekk moo yelloo ndam
ba fàww, jaar ci Yeesu *Kirist ! Amiin.